

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Obrasci izvora (resursa)

SADRŽAJ

A. Cilj projekta	<i>Str. 2</i>
B. Cilj istraživanja.	<i>Str. 2</i>
C. Prezentacija izvora koje treba koristiti u istraživanju	<i>Str. 5</i>
D. Nacionalni izveštaj	<i>Str. 12</i>
E. Dozvola za snimanje ili fotografisanje intervjua ili Fokus grupe	<i>Str. 12</i>
F. Tehnički uslovi izveštaja	<i>Str. 13</i>
G. Aneksi.	<i>Str. 13</i>

Jačanje **učesća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

A) Cilj projekta

Pokazalo se da je uticaj pandemije Covid-19 na sektor transporta i logistike veoma heterogen, zbog čega je došlo do velikih odstupanja kada je u pitanju suočavanje sa krizom u sektoru koji čine kompanije veoma raznovrsne prirode, sa različitim uslovljavajućim faktorima, kao što su vrsta radne operative usmerene na prevoz ljudi ili s druge strane na transport robe; ili pak ukoliko se transport obavlja kopnom, morem ili vazduhom ili ukoliko se delatnost obavlja na regionalnom, nacionalnom ili međunarodnom nivou.

Svi ovi faktori uslovljavanja doprineli su da su organizacije koje čine sektor tokom pandemije zahtevale konkretna rešenja prilagođena njihovim potrebama kako bi se suočile sa novonastalom situacijom, što je rezultiralo da u čitavom ovom procesu odlučujući faktor bude značaj koji su preduzeća dala učesću i doprinosu svojih radnika u upravljanju zdravstvenom i ekonomskom krizom izazvanom pandemijom.

Sve ove primenjene dobre prakse su one koje, kroz ovu istraživačku studiju, želimo da vrednujemo, kako bi mogla da se izradi strategija transfera dobre prakse drugim privrednim subjektima iz istog sektora, kao i da bi mogao da se izradi, na osnovu analize, strateški plan za budućnost koji bi ukazao na aktivnosti koje su koristile uspešne kompanije, na njihov uticaj tokom krize i na to kako se mogu primeniti, u kontekstu odgovorne i održive mobilnosti u skladu sa ciljevima održivog razvoja Agende 2030, te u drugim kriznim periodima koji imaju uticaja na sektor.

Kao očekivani rezultat projekta, nadamo se da ćemo moći da stvorimo međunarodnu mrežu koja bi promovisala <Naučene lekcije>, uz poseban naglasak na **učesće i konsultovanje** radnika kao ključ za održivo poslovanje i konkurentnost na tržištima.

B) Cilj istraživanja

- **SVRHA. KLJUČNI NALAZI.**

Funded by the
European Union

Jačanje **učesća i konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

Svrha ovog istraživanja je da ukaže na iskustva saradnje u poslovnom upravljanju zdravstvenom i ekonomskom krizom koja je pogodila poslodavce i radnike u sektoru transporta zbog COVID-19.

U tom cilju, moramo da razmotrimo sledeće aspekte:

- Iskustva u pogledu učesća i konsultovanja radnika u donošenju odluka krize COVID-19. Šanse i greške.
- Prepreke, poteškoće i barijere prilikom konsultovanja i učesća radnika.
- Rešenja/Aktivnosti/Inicijative koje su pospešile informisanje, učesće i konsultovanje radnika.
- Saveznici (ljudski, finansijski, materijalni resursi) u procesima učesća i konsultovanja.
- Dobre prakse upravljanja krizom COVID-19, koje su osmišljene i sprovedene na osnovu dogovora između poslodavaca i radnika i mogućnost njihovog prenošenja i primene u drugim vanrednim situacijama.
- Prednosti koje su pomenute dobre prakse dogovorene između obe strane obezbedile:
 - društvu,
 - kontinuitetu poslovanja,
 - radnicima.
- Doprinos društvenih i privrednih subjekata koji predstavljaju sektor, tj. Vlade, sindikata, udruženja poslodavaca
- Sporazumi koji su usvojeni kroz socijalni dijalog.

● **ESENCIJALNI PRUŽAOCI INFORMACIJA**

Jačanje **učešća i konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

Esencijalnim pružaocima informacija u ovom istraživanju smatraju se glavni akteri ovog sektora a oni su:

- Sindikalne organizacije.
- Poslovne organizacije.
- Eksperti za mobilnost i transport.
- Predstavnici Vlade u ovoj oblasti.
- Poslodavci.
- Radnici.

To su osobe koje su anketirane, intervjuisane i pozvane da učestvuju u diskusiji.

● **VAŽNOST KORIŠĆENJA ISTE METODOLOGIJE ZA SVE DRŽAVE, U CILJU KOMPARACIJE**

Definisanje istraživačke metodologije ključan je za realizaciju svakog projekta, ali još više kada je reč o projektima u kojima učestvuju različiti istraživači i čiji se konačni rezultat zasniva na poređenju realnosti u različitim zemljama.

Poštovanje definisane metodologije omogućiće nam da efikasnije i svrsishodnije implementiramo projekat kako bismo postigli željene rezultate. To će nam dati garanciju da ćemo moći da realizujemo poređenje na osnovu pouzdanih nalaza i podataka svake zemlje.

To će nam omogućiti da naš finalni izveštaj o projektu ima dodatnu vrednost.

Od istraživača se traži da koristi resurse koje mu ova metodologija stavlja na raspolaganje prilikom prikupljanja informacija, kao i prilikom naknadne obrade podataka, a koji su priloženi kao aneks.

Jačanje **učesća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- **OČEKIVANI REZULTATI.**

Nadamo se da ćemo kao rezultat ovog istraživanja imati sledeće:

- Komparativna analiza realnosti u zemljama koje učestvuju u projektu.
- Listu najboljih praksi za upravljanje vanrednom situacijom koja je izazvana krizom COVID-19.
- Skup preporuka upućenih poslodavcima i radnicima kako bi se olakšalo učesće i konsultovanje prilikom donošenja odluka, tokom kriznih situacija.

C) Predstavljanje izvora (resursa) koji se koriste:

1. Anketa

- **Koje podatke nam obezbeđuje anketa i zašto je važno uzeti u obzir karakteristike uzorka?**

Anketa je kvantitativna metoda istraživanja koja omogućava prikupljanje informacija, podataka ili komentara kroz niz prethodno osmišljenih pitanja tako da je, nakon njenog okončanja, moguće analizirati i iskoristiti dobijene informacije i izvući najrelevantnije zaključke koji mogu doprineti osmišljavanju strategije koju treba slediti. Svi dotični zaključci biće iznešeni u nacionalnom izveštaju.

Da bi rezultat ankete bio što optimalniji u okviru projekta, mora se izvršiti prethodna analiza ciljeva koji se žele postići, kao i informacija do kojih se želi doći; zbog toga je od vitalnog je značaja da se na što detaljniji način utvrde karakteristike uzorka koji se anketira kako bi se naknadno izdvojile informacije i sakupili, na strukturisan i parcijalan način, svi podaci.

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

Popunjavanje ove ankete biće potpuno anonimno. Od istraživača se traži da ispitanicima prenesu važnost odgovora na pitanja kako bi se izvršila karakterizacija njihovog profila, a da bi kasnije moglo da napravi globalno poređenje između svih ispitanika.

- **Cilj:**

Prikupiti, stratifikovati, oceniti percepcije koje i radnici i poslodavci u sektoru imaju u vezi sa njihovim doživljajem učešća u upravljanju krizom u sektoru transporta, koja je izazvana pandemijom COVID-19.

- **Predviđeno vreme za koje učesnik treba da popuni anketu.**

- a. 5 min.

- **Metodologija/nosač podataka digitalnog upitnika:**

- a. On line.

- b. Link / QR kod.

- c. Interfejs: mobilni, kompjuter.

- **Ciljna populacija:**

- a. Minimum 50 učesnika/po državi (*biće neophodno kako bismo imali cifru koja bi nam omogućila da napravimo statistički pouzdano poređenje između zemalja koje učestvuju u projektu*).

- b. Radno sposobno stanovništvo.

- c. Radnici u sektoru saobraćaja (bilo aktivno angažovani ili ne).

- d. Validna kategorizacija uzorka koji tražimo da učestvuje u anketi:

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- 50% poslodavaca i/ili rukovodećeg osoblja u sektoru, 50% radnika u sektoru
 - najmanje 15% učesnika ženskog roda.
- e. Izvori. Rezultati ankete će biti distribuirani najreprezentativnijim sindikalnim i poslovnim organizacijama transportnog sektora u svakoj zemlji, kako bi one pak, mogle da ih pošalju svojim pridruženim/povezanim članovima.
- **Transkripcija rezultata ankete:** Navedena analiza treba da bude urađena u zvaničnom formatu „rezultati ankete“ koji je ponuđen u okviru metodologije projekta.
 - **Izrada izveštaja o rezultatima ankete:**
 - **Obrazloženo tumačenje grafikona koje proizilazi iz upitnika od strane eksperta istraživača** (u jednom pasusu od najmanje 50 reči po grafikonu).
 - **Napomena:** u slučaju da se anketa radi u papirnom formatu, istraživač mora da je prebaci na digitalni format preko linka kako bi dobio grafikone odgovora i kako bi mogao da izvrši analizu.
 - **Ocena stručnjaka istraživača svakog tematskog bloka ankete** (u jednom pasusu od najmanje 100 reči po svakom tematskom bloku).
 - **U prilogu:**
 - Resurs/izvor Anketa u papirnom formatu. (Aneks I).
 - Link za pristup Anketi putem mobilnog telefona ili računara (Aneks II).
 - Obrazac izveštaja rezultata Ankete. (Aneks III).

2. Intervju

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- **Koja je važnost dobro obavljenog intervjua i zašto treba da čujemo iskustva obe strane?**

Intervju je kvalitativna metoda istraživanja koja je veoma korisna za prikupljanje preciznijih, potpunijih, dubljih i detaljnijih podataka, budući da se prilagođava kontekstu i karakteristikama intervjuisane osobe, te omogućava da se ima uvid u različita tumačenja, stanovišta, mišljenja o informacijama koje su prikupljene u anketama, a takođe i omogućava razjašnjenje eventualnih nedoumica.

Uz pomoć niza pripremljenih ključnih pitanja, intervjui treba da se obave u polustrukturiranom formatu gde učesnik ima potpunu slobodu i poverenje da objasni, produbi i/ili dodatno proširi sadržaj svojih odgovora na određena pitanja.

- **Cilj:**

Proveriti dodatno zaključke ankete - na osnovu prikupljanja kvalitativne informacije, steći će se uvid u percepciju i iskustva intervjuisanih osoba, a takođe će se videti koja su to rešenja prepoznata od strane intervjuisanih osoba kao dobra praksa.

- **Predviđeno vreme za obavljanje intervjua.**

a. Oko 20 minuta.

- **Metodologija/nosač podataka:**

a. On line. Preko platforme kao što je ZOOM, ili neke slične, video-poziv.

b. Internet link.

c. Interfejs: mobilni, računar.

- **Ciljna populacija:**

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- a. Istraživač će izabrati 6 kompanija koje su primenile neku dobru praksu u kojoj je ostvareno pravo na informisanje, konsultovanje i učešće radnika. **Najmanje 6 podrobno intervjuisanih osoba po državi** (*biće neophodno kako bismo imali cifru koja bi nam omogućila da napravimo statistički pouzdano poređenje između zemalja koje učestvuju u projektu*).
 - b. Radno sposobno stanovništvo.
 - c. Radnici u sektoru saobraćaja (bilo aktivno angažovani ili ne).
 - d. Validna kategorizacija uzorka koji tražimo da učestvuje u intervjuima:
 - **50%** poslodavaca i/ili rukovodećeg osoblja u sektoru, **50%** radnika u sektoru
 - najmanje **30 %** učesnika ženskog roda.
 - e. Izvori. Kontakti za traženje kandidata za intervju biće ostvareni preko najreprezentativnijih sindikalnih i poslovnih organizacija u svakoj zemlji.
- **Transkripcija rezultata intervjuja:** U tom smislu nacionalni istraživač može da pita da snimi intervju ukoliko, proceni da je tako bolje, ali je od vitalnog značaja da kaže da se obavezuje da neće koristiti navedene informacije u bilo koju drugu svrhu osim u svrhu prikupljanja podataka radi realizacije ovog projekta.

Od suštinskog je značaja da se odgovori na svako pitanje postavljeno tokom intervjuja kako bismo mogli da napravimo statistički pouzdano poređenje između zemalja koje učestvuju u projektu, koristeći, u svakom slučaju, zvanični format intervjuja koji je ponuđen u okviru metodologije projekta.

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

Biće potrebno prebaciti u Word format koji se može editovati najmanje 6 dobrih praksi koje je navelo 6 intervjuisanih osoba. Isto važi i za odgovore na svako od pitanja postavljenih u obrascu za intervju (Aneks IV)

- **Izrada izveštaja o rezultatima intervjua:**

- **Ocena stručnjaka istraživača *onoga što su čuli od intervjuisanih osoba*** (u jednom pasusu od najmanje 100 reči po svakom intervjuu).

- **U prilogu:**

- Resurs/izvor Intervju. (Aneks IV).
- Obrazac izveštaja rezultata Intervjua. (Aneks V).

3. “Fokus grupa”.

Izvor „Fokus grupa“ će se koristiti u istraživanju kao instrument za dobijanje kvalitativne ocene.

Budući da se radi o prostoru za dijalog, on će nam omogućiti da upoznamo i dublje razumemo nedoumice, stavove, potrebe, interes i motivacije učesnika, pored toga što će ponuditi i mogućnost interakcije u isto vreme.

Aspekti koji čine upotrebu ovog alata uspešnim u istraživanju su:

Odabir učesnika je od suštinske važnosti za lokalizovanje validnih sagovornika koji mogu da doprinesu svojim iskustvom i znanjem u materiji koja se obrađuje.

Sposobnost moderatora da koristi ovu vrstu istraživačkih alata, uzimajući u obzir sledeće ključne aspekte:

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- *Upoznavanje sa generalnom idejom i vizijom kako bi učesnici bili dobro pripremljeni. U tom cilju, učesnicima treba objasniti, od samog početka i poziva u „Fokus grupu“, o kojoj temi će se razgovarati, o cilju, kao i strukturi sastanka/scenariju/ raspodeli vremena „Fokus grupe“.*
 - *Isplanirati jasan napredak u cilju dobro obavljenog posla, a idealno bi bilo početi sa opštim pitanjem a zatim, malo po malo, prelaziti na sve konkretnija.*
 - *Biti disciplinovan u konkretizaciji i postizanju ciljeva iz svakog odeljka, bilo bi dobro da se odgovori na sva pitanja. U tu svrhu, moderator će morati da bude rigorozan u moderiranju razgovora, kako bi dao priliku da se odgovori na sva pitanja bez odstupanja od cilja „Fokus grupe“.*
- **Cilj:**

Dubinski razumeti i upoznati stavove, potrebe, interese i motivacije učesnika, da bi se na kraju na osnovu mišljenja ispitanika moglo zaključiti koja bi mogla biti najbolja rešenja za probleme i kakva bi bila strategija njihove primene u druge vanrednim situacijama ili u slučaju zaoštavanja trenutne krize.
 - **Predviđeno vreme za učesnika:**
 - a. 2 sata i 30 minuta.
 - **Metodologija/nosač podataka:**
 - a. „Fokus grupa“ mora da se rigorozno i efikasno odvija kroz faze, uz dobru kontrolu vremena. Počinje postavljanjem pitanja/opisom situacije kojim će se baviti nacionalni istraživač, a zatim se kreće sa izlaganjima učesnika u kojima će svako od njih dati svoj doprinos u skladu sa sledećim koracima.

Jačanje učešća i konsultovanja radnika nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

Korak 1: *Uvodno objašnjenje od strane istraživača.*

Korak 2: *Predstavljanje učesnika.*

Korak 3: *Iskustva, u vezi sa prednostima i manama, i mogućim barijerama/blokadama i saveznicima/facilitatorima konsultacija i učešća radnika.*

Korak 4: *Trenutni interesi/potrebe i očekivanja u budućnosti svakog od učesnika, (pogled na temu sindikata, poslovanja, zdravlja i bezbednosti, mobilnosti)*

Korak 5: *Faktori koji uslovljavaju/određuju uspešnost konsultovanja i učešća radnika.*

Korak 6: *Zajedničko osmišljavanje inicijativa/rešenja/preporuka za jačanje učešća i konsultovanja radnika.*

Drugi koraci: *Osmišljavanje preporuka od važnosti koje mogu da doprinesu jačanju učešća i konsultovanja radnika transportnih kompanija u budućnosti i u sadašnjem trenutku.*

- b. Istraživač tokom sesije „neće davati rešenja“ već će delovati kao fasilitator koji usmerava i vodi tok razgovora kako bi omogućio ostvarivanje cilja sastanka.
 - c. Potrebno je napraviti nekoliko fotografija tokom održavanja „Fokus grupe“, ili napraviti skrinšotove tokom izlaganja učesnika, itd.
- **Ciljna populacija:**
Ukupno: **8 učesnika + 1 nacionalni istraživač.**

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- a. Ekspert iz oblasti održive mobilnosti. **1 osoba**
 - b. Ekspert iz oblasti bezbednosti I zdravlja na radu. **1 osoba**
 - c. Članovi najreprezentativnijih organizacija poslodavaca **3 osobe**
 - d. Članovi najreprezentativnijih sindikalnih organizacija. **3 osobe**
 - e. Validna kategorizacija uzorka koji treba intervjuisati.
 - **50%** poslodavaca i/ili rukovodećeg osoblja u sektoru, **50%** radnika u sektoru
 - najmanje **15%** učesnika ženskog roda.
- **Transkripcija u pisanom obliku izlaganja učesnika “Fokus grupe”:** Navedena transkripcija treba da bude urađena u zvaničnom formatu na obrascu Izveštaj rezultata „Fokus Grupa“ koji je ponuđen u okviru metodologije projekta. (Videti Aneks VI)
 - **Izrada izveštaja o rezultatima “Fokus grupe”:**
 - **Ocena nacionalnog istraživača** (*u jednom pasusu od najmanje 200 reči po fokus grupi*).
 - **U prilogu:**
 - **Obrazac Izveštaj “Fokus grupa”** (*Aneks VI*).

D) Nacionalni izveštaj

Svaki nacionalni istraživač treba da dostavi finalni izveštaj istraživanja koje je sproveo u svojoj državi, koji treba da prati sadržaj uz korišćenje priloženog obrasca nacionalnog izveštaja. (*Aneks VII*).

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

Veličina izveštaja: Najmanje 15 stranica na maternjem jeziku (*specifikacije za njegovu izradu se nalaze u u odeljku F. Tehnički zahtevi*).

E) Dozvola za snimanje ili fotografisanje intervjua ili sesija fokus grupe

Nacionalnim istraživačima se preporučuje da zatraže od učesnika istraživanja da potpišu izjavu kojom daju dozvolu za korišćenje njihovih izlaganja i slika, u isključivu svrhu ilustriranja projekta.

Nacionalni istraživači moraju svakom učesniku u tom trenutku dati izjavu da neće koristiti navedene informacije u bilo koju drugu svrhu osim u svrhu realizacije **istraživačkog projekta NeNPIC**.

F) Tehnički zahtevi izveštaja (*Izveštaj anketa, izveštaj intervjua, Izveštaj Fokus grupe i Nacionalni izveštaj*)

- Vrsta fonta: Calibri.
- Veličina fonta: 12.
- Prored između pasusa: 6 pt.
- Razmak između redova: 1,5 pt.
- Naslovi odeljaka u sadržaju: Uokvireni neprekidnom linijom, napisani velikim i podebljanim slovima
- Citati: Između znakova navoda
- Tabele i grafikoni treba da budu praćeni legendom koja ukazuje na izvor, ukoliko je tako nešto primenljivo
- Slike treba da budu praćene izvorom iz kojeg su preuzete

Jačanje **učešća** i **konsultovanja radnika** nakon COVID-19 u transportnim preduzećima
(NeNPIC)

- Format dokumenta: Word da bi mogao da se kopira i obradi kako bi se pripremio uporedni izveštaj ili vodič za radnike i zaposlene.

G) Aneksi

Aneks I: Izvor Anketa u papirnom formatu

Aneks II: Link za pristup Anketi putem mobilnog telefona ili računara.

Aneks III: Obrazac Izveštaj o rezultatima Ankete.

Aneks IV: Izvor Intervju.

Aneks V: Obrazac Izveštaj rezultata intervjuja.

Aneks VI: Obrazac Izveštaj rezultata "Fokus grupe"

Aneks VII: Obrazac Nacionalni izveštaj.

